

Koen De Graeve over Lazarus en De Post

"Ik ben de meest gezegende mens ter wereld!"

Op de trein naar Berchem zit ik toevallig naast een oud-collega. Het is tien uur; we praten over koetjes en kalfjes. En over onze reisbestemming. "Echt waar, ga jij Koen De Graeve interviewen? Geluksvogel!"

Wanneer ik een dik half uur later nog steeds geen Koen De Graeve heb gezien, vind ik mezelf alles behalve een geluksvogel. Bovendien blijkt de plaats van afspraak een café genaamd Brel, dat pas een uur later opent. Vijfendertig minuten na het afgesproken tijdstip duikt mijn gesprekspartner op. Met een expliciet verongelijkt gezicht. Hij is overduidelijk een acteur, maar excuseert zich: "Ik dacht dat ik het zou halen, maar vond geen parkeerplaats." Terwijl de temperatuur naar tropische hoogtes klimt, installeren we ons. In de zon. Met een glas water. De aanleiding tot dit gesprek is drievoudig: Koen De Graeve zingt op 26 september met zijn band De Post in Waasmunster, en speelt volgend jaar op 24 en 26 mei met zijn gezelschap Lazarus het stuk *Karamazow* in de cultuurcentra van Sint-Niklaas en Beveren.

GAAN VOOR HET VERHAAL

Waarom willen jullie in godsnaam Dostojevski's turf uit 1881 bewerken?

KOEN DE GRAEVE: "Met ons gezelschap Lazarus hebben we ons van meet af aan op de Russische literatuur gestort. Zelf heb ik een jaartje Slavistiek gedaan. Mijn vader heeft een voorliefde voor de Russische taal... (lacht) Oké, ik geef toe dat ik een studierichting met weinig uren les wilde, en deze had de minste. (lacht) Maar het bleek toch niet zomaar een studierichting. En bovendien zat ik te veel met andere dingen in mijn hoofd."

Je vader heeft wel een grote invloed op je uitgeoefend; hij is ook muzikaal...

DE GRAEVE: "Ja, mijn vader is een echte creatieveling en een sociaal aimabele kerel. Hij heeft zeker een grote invloed op mij gehad; ik heb ook nooit enig verzet tegen mijn vader gevoeld. De man is intussen in de tachtig, maar doet nog steeds zeven dingen tegelijk: hij heeft zijn eigen koor, speelt orgel en piano, componeert, schildert..."

Waarom Dostojevski?

DE GRAEVE: "Van alle Russen die we hebben gelezen, is er één die er echt uitspringt. Én qua bezield schrijven, én qua existentialisme. De man beweert een evenwicht te bereiken tussen pathetiek, vaderlandsliefde, egoïsme... Echt heerlijk om te lezen! Bovendien lopen zijn boeken vol met zeer sterke theatrale, moderne personages.

We hebben eerst *De Idioot* van hem gedaan. Het was de eerste keer dat we zo intens met Dostojevski aan de slag zijn gegaan. We ontdekten dat alleen al de beschrijving van een personage inspireerde om er een scène mee te maken."

In de aankondigingstekst van *Karamazow* lees ik: Theater zoals u het nog nooit zag maar altijd al had willen zien. Wat mogen we ons daarbij voorstellen?

DE GRAEVE: "Dat ik het niet weet! (lacht) Nee, zo'n wervende tekst wordt bedacht lang voordat het stuk wordt geschreven. Aangezien de voorstelling nog niet bestaat, is het moeilijk om daar nu (30 juni 2015, *nvdr*) exact op te antwoorden. Kijk, wat wij doen is uniek, want het zijn zeker niet de geijkte toneelstukken. We zoeken naar vertelmannieren die helder zijn om bijvoorbeeld de humor van Dostojevski te laten uitkomen. En we gaan resoluut voor het verhaal. Nadat we zo'n voorstelling gespeeld hebben, willen we geen gesprekken over hoe goed het gespeeld is, wél over wát we hebben gespeeld. *Karamazow* is een whodunit, maar het is ook een existentiële liefdesroman, een passioneel liefdesdrama waarbij een vader en een zoon fanatiek, bezeten verliefd zijn op hetzelfde meisje. Die vader is dan ook nog een volstrekt losgeslagen, perverse eh... zak! Alle ingrediënten voor een interessante voorstelling dus (lacht)."

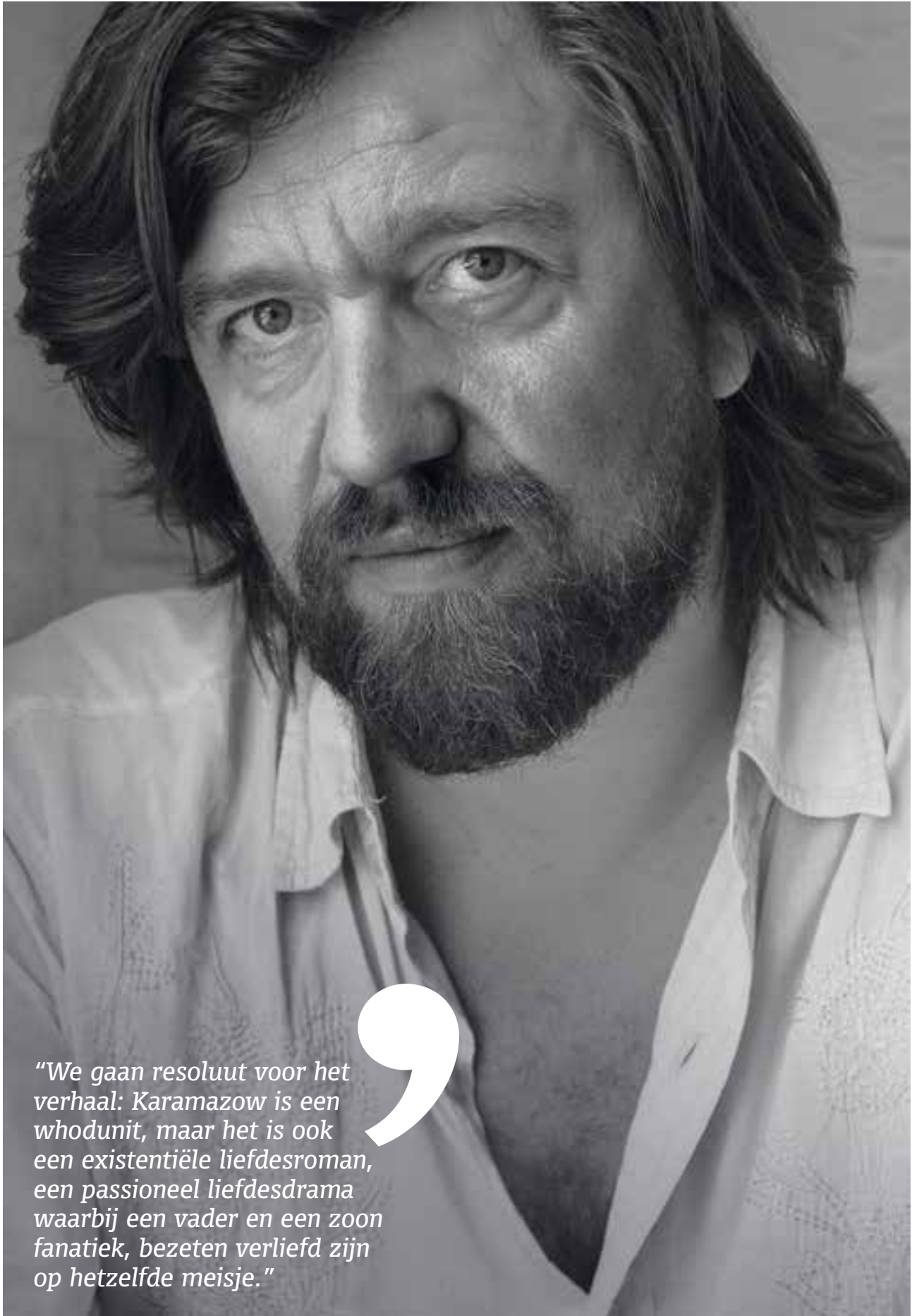
Krijg je een boek van een kleine 1.000 pagina's in een theatervoorstelling van 1 avond gepropt?

DE GRAEVE: "Het zal sowieso een lange voorstelling worden. Zo'n meesterwerk, daar mag je je niet in één uur vanaf maken. Onze voorstelling *Oblomow* duurde 2 uur en 20 minuten en dat werd niet te lang bevonden, dus het kan. 3 uur is echt wel een grens, als we daarover dreigen te gaan, zullen we moeten snijden. Anderzijds mag je ook niet in het vlees snijden. Maar als je voor langer wil gaan, dan moet je meer externe middelen zoals decors en muziek aanwenden. Een pauze zit er sowieso wel in, daar zal de plaatselijke horeca ons wel dankbaar voor zijn (lacht)."

MOGEN MIJMEREN

Je hebt heel veel film en televisie gedaan, maar als je over theater vertelt, lijkt het wel of je echt daarvoor in de wieg bent gelegd.

DE GRAEVE: "Tv is toch wel van een heel korte adem. Dat zijn korte sprintjes. De grote voldoening haal je als acteur uit theater. Ik ben zeer gezegend: begonnen in het theater

“We gaan resoluut voor het verhaal: Karamazow is een whodunit, maar het is ook een existentiële liefdesroman, een passioneel liefdesdrama waarbij een vader en een zoon fanatiek, bezeten verliefd zijn op hetzelfde meisje.”

en opgepikt door televisie en film. En ik word gerespecteerd voor mijn werk. Het grote nadeel is wel dat ik nu niet meer anoniem buiten kan komen. Terwijl ik er zo van houd om rond te wandelen en 'ogen te zijn'. Ik kan zelf wel iemand echt bewonderen, dus snap ik ook dat mensen het fijn vinden om mij, als ik op een terrasje zit, de hand te komen drukken. Dat heb ik uiteraard nog nooit geweigerd! De erkenning in tv-land staat niet in verhouding tot het werk."

Toen ik dit interview voorbereidde, viel het me op dat je nogal makkelijk woorden als 'geluk' en 'toeval' in de mond neemt als het over je carrière gaat.

DE GRAEVE: "Wat op je pad komt, heeft veel met toeval en geluk te maken. Waarom heb ik op dat moment daar auditie gedaan? Was ik goed genoeg? Of was ik niet echt goed, maar heb ik toevallig iets getoond wat men wilde zien? In 2006 was Felix Van Groeningen op zoek naar enkele acteurs voor *Dagen zonder lief*. Er zijn zo veel acteurs en uitgerekend ik word gekozen, ik pas toevallig in het profiel. En daar bovenop heb ik het geluk dat ik niet ziek word of tegen een boom plak. En dat de film een succes wordt. Dat is toch fantastisch. Dit is een ongelooflijk fijne job. En er is toch écht wel veel geluk besteld toen ik geboren werd.

Kijk, mijn relativisme werkt met eliminatie: we hebben het geluk te mogen leven in Europa. En dan nog in het beste deel ervan. Vlaanderen heeft persvrijheid, vrijheid van meningsuiting, er zijn alle mogelijkheden tot creativiteit. En ik zit tussen de mensen die mogen mijmeren over dit alles. Ik ben de meest gezegende mens ter wereld!"

"In theater liggen de verhalen als het ware klaar om erin mee te gaan. Maar die liedjes, die zijn van mij, die gaan over wat ik dagelijks denk en doe. Wat ik echt voel, komt eruit in mijn liedjes."

SCHELLEN WORDEN

En dan hebben we het nog niet over je andere ei gehad: het zingen!

DE GRAEVE: "Er is ambitie enerzijds, en er is *je-m'en-foutisme* anderzijds. Ik zit dicht bij het fatalisme. Volgens mij is de zin van het leven, als die er is, de zin die we zelf geven. Maar dat stopt de vraag niet, natuurlijk. Sommigen willen anderen op een gruwelijke manier dwingen om de zin die zij zien aan anderen op te dringen. Ik vind dat mijn levensdrift een doel moet hebben. Als de zin het leven zelf is, dan is me dat te weinig. Ik wil ermee aan de slag kunnen gaan. In mijn liedjes, bijvoorbeeld. Van een liedje dat ik op de radio hoor, kan ik drie minuten enorm ontroerd, of opgezweept zijn. En dan is dat voorbij. Het is nog vluchtiger dan theater. En daarom flirt ik ermee. Ik wil niet doen alsof ik hier eeuwig ga lopen. Ik wil van alles doen, maar besef dat we de toekomstige schelpen zijn. Als we al schelpen zullen worden..."

De dood van je moeder, zeven jaar geleden, heeft daar wellicht geen goed aan gedaan...

DE GRAEVE: "Nee, integendeel, het heeft de onrust in mij verscherpt. Ik vind mezelf redelijk... *steady*. Als de goesting om dingen te maken niet snel genoeg kan doorgaan naar mijn

zin, dan word ik ongeduldig, ambetant. Het besef dat je sterft, dat iemand naast je onherroepelijk weg is, dat geeft je een weerslag. Ik krijg daarvan een *boost* om te creëren. Het gaat over mijn eigen persoonlijke nietigheid,... Als er al een doel zou zijn, dan zou het toch moeten zijn om elegant(er) samen te leven. Maar de mens lijkt daarvoor te beperkt."

LIEVER BANG DAN LAF

Waarom moest je, als succesvol acteur, per se liedjes schrijven én ze op een podium brengen?

DE GRAEVE: "In theater liggen de verhalen als het ware klaar om erin mee te gaan. Maar die liedjes, die zijn van mij, die gaan over wat ik dagelijks denk en doe. Wat ik echt voel, komt eruit in mijn liedjes. Ze zorgen er ook voor dat ik op een andere manier op een podium moet staan. Ik zing zonder harnas. Acteren is een stuk carnaval - liedjes zingen helemaal niet, want ik heb alles zelf geschreven. Er is geen lijn tussen wat ik zing en wie ik ben. Het gevolg was dat ik het bij de eerste optredens 'in mijn broek deed'. Ik moest alles leren, vooral leren doseren, en tegelijk zuiver zingen (*lucht*), spelen, in de micro zingen en niet er naast. Maar ik ben liever bang dan laf. Ik wist wat ik moest doen, dus moest ik er maar door. Ik wist ook wat ik op het spel zette: het was die droom waarmaken, of niet.

Die liedjes zijn er eigenlijk puur voor mezelf gekomen, want ik had een vrouw en drie kinderen, een theatergezelschap, ik speelde in films en televisieseries... Maar doordat ik wilde zingen, kon ik niet anders dan minder televisiewerk aannemen. En pas op, financieel is acteren voor tv zéér oké. Ik kreeg dingen aangeboden die me een veilige financiële ruimte hadden kunnen geven. Maar ik heb ze afgezegd omdat ik voor die liedjes wilde gaan."

Je hebt natuurlijk je naamsbekendheid mee, dat beperkt het risico enigszins, wellicht.

DE GRAEVE: "Ik kan volwaardig kiezen, zingen is niet het vijfde wiel aan de wagen. En ik ben trots op die liedjes. Ik ben er trots op dat ze op Radio 1 gedraaid worden. Tegelijkertijd besef ik dat bevriende muzikanten soms tien jaar nodig hadden om één liedje één keer op Radio 1 gespeeld te krijgen. Ik heb hier inderdaad mijn bekendheid benut om muziek te maken, de podia te bereiken."

Wat mogen de toeschouwers in Waasmunster verwachten?

DE GRAEVE: "De nieuwe plaat zal tegen dan nog niet opgenomen zijn. We willen de liedjes eerst tijdens een reeks optredens spelen, dan zullen ze bij de opnames beter zijn dan nu. In Waasmunster gaan we een groot deel van de eerste plaat spelen. En wat we van de tweede plaat hebben, spelen we daar dan eigenlijk voor het eerst. De mensen zullen in Hoogendonck dus een primeur meemaken!"

=====
Koen De Graeve & De Post (Try-out)

zaterdag 26 september 2015 - 20u
Waasmunster, Zaal Hoogendonck
info en tickets: cultuur@waasmunster.be en 052 46 34 24

=====
Lazarus - Karamazow

dinsdag 24 mei 2016 - 20u
Sint-Niklaas, Stadsschouwburg
info en tickets: www.ccsint-niklaas.be en 03 778 33 66

donderdag 26 mei 2016
Beveren, CC Ter Vesten - 20u
info en tickets: www.beveren.be/tervesten en 03 750 10 00